

Komentář rozsudku Tribunálu T-361/21 [Halloumi]

Commentary on the Judgment of the General Court T-361/21 [Halloumi]

Michal ČERNÝ¹

ABSTRAKT

Text se zabývá významem specifikace a důsledky jejího zrušení orgánem členského státu pro právní existenci unijního označení původu nebo zeměpisného označení. Analyzuje závěry rozsudku Tribunálu T-361/21 [Halloumi]. Příspěvek se vypořádává s otázkou přípustnosti existence chráněného označení bez schváleného znění specifikace a navrhuje řešení.

ABSTRACT

The text deals with the meaning of the specification and the consequences of its cancellation by a member state authority for the legal existence of the EU designation of origin or geographical indication. Analyzes the conclusions of the judgment of the General Court T-361/21 [Halloumi]. The article deals with the question of the admissibility of the existence of a protected designation without the approved wording of the specification and proposes a solution.

Klíčová slova

Označení původu. Zeměpisné označení. Specifikace. Jeden výrobní krok. Evropská unie. Ochrana zeměpisných označení a označení původu. Schválení specifikace členskými státy. Zrušení rozhodnutí o schválení specifikace soudem členského státu.

Key words

Designation of origin. Geographical indication. Specifications. One production step. European Union. Protection of geographical indications and designations of origin. Approval of the specification by the Member State. Cancellation of the decision on the approval of the specification by the court of a Member State.

1. Obecný úvod

Specifikace je základ unijního systému ochrany označení původu a zeměpisných označení, který dle Zappalaglio unijní systém(y) převzal(y) ze svých starších národních předchůdců.² Dle Zappalaglio byla ve Francii uzákoněna první specifikace označení (sýru) Roquefort v roce 1925 jako reakce na skandální praxi užívání kravského mléka místo tradičního ovčího mléka pro výrobu sýru s tímto označením. Následně byla ve Francii původní kazuistická úprava zobecněna a vznikl Národní výbor pro označení původu

(CNAO, Comité National des Appellations d'Origin), který byl ještě před druhou světovou válkou transformován do Národního institutu označení původu (INAO, L' Institute National des Appellations d'Origin) a spolu s tím byla vytvořena v rámci označení původu (Appellations d'Origin) zvláštní podkategorie kontrolovaných označení původu (Appellations d'Origin Contrôlées).

Dle Zappalaglio je současný systém založen na předpokladu, že „pouze veřejný nebo kvazi veřejný, byrokratický systém může zaručit jakost i původ výrobku“.³ Tato

* Publikovaný komentář nepodliehal recenznímu konaniu

1 JUDr. Michal Černý Ph.D. je odborným asistentem Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, patentovým zástupcem (M+D) a ETMA & EDA - kvalifikovaným zástupcem před EUIPO.

2 ZAPPALAGLIO, Andrea. The Transformation of EU Geographical Indications Law. Oxon : Routledge, 2021. Kapitola 1.2. S. 102-105/455 - citováno dle elektronického vydání formátu mobi

3 ibid, S. 103-104/455 - citováno dle elektronického vydání formátu mobi

premise je v podstatě základem všech unijních úprav, od jejich vzniku na přelomu 80. a 90. let 20. století až do současné úpravy v aktuálně platném a účinném [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#).

Tento příspěvek se zabývá rozsudkem Tribunálu [T-361/21 \[Halloumi\]](#), který byl vydán v řízení, v němž se producenti výrobků dříve užívajících totožné označení domáhali zrušení zápisu chráněného označení, a to z několika důvodů. Klíčovým důvodem bylo zrušení specifikace rozsudkem soudu členského státu produkce (Kypr). Text se snaží vyrovnat s výzvou dočasné existence označení bez řádné specifikace.

V řízení měly být odpovězeny otázky týkající se souvislosti mezi ochranou označení a řádným a plným zněním specifikace tohoto označení. Tyto otázky mají obecný význam, mají-li označení původu a zeměpisná označení v EU plnit roli, jakou od nich unijní právodárce očekává. Tedy být zvláštními nástroji politiky jakosti a primárně chránit spotřebitele.

Zcela zásadní otázkou je, zda-li může být připuštěna existence označení (a jeho ochrana) bez úplného znění specifikace.

2. Příklad sýru HALLOUMI (CHOP) - rozsudek Tribunálu T-361/21

Žádost o ochranu názvu Χαλλούμι (Halloumi) / Hellim jako chráněného označení původu byla kyperským produkčním seskupením podána 05.04.2012. V červenci 2014 Ministr zemědělství, přírodních zdrojů a životního prostředí Republiky Kypr zamítl veškeré námítky, své rozhodnutí publikoval v úředním věstníku a následně kyperský úřad postoupil žádost Komisi.

V období následujících cca 7 let bylo vedeno řízení před Komisí (unijní fáze řízení). Ochrana označení původu Halloumi (CHOP)⁴ [ve znění Χαλλούμι (Halloumi) / Hellim] pro kyperský sýr byla poskytnuta [Prováděcím nařízením Komise \(EU\) 2021/591 dne 12.04.2021](#), které bylo následně 13.04.2021 publikováno. Toto nařízení má velmi obsáhlý recitál (63 bodů), který shrnuje řízení, podané námítky (celkem 17 podaných ke Komisi) a jejich podstatu, a konečně důvody, které Komisi vedly k poskytnutí ochrany. Poskytnutím ochrany Komise potvrdila, že název Halloumi shledala způsobilým pro ochranu označení původu, zejména že nejde o obecný název nebo druhový výraz.

Ochrana označení Χαλλούμι (Halloumi) / Hellim⁵ byla poskytnuta i přesto, že v konzultacích vedených mezi Kypr a namítateli nebylo dosaženo shody. Kypr se nicméně rozhodl poskytnout přechodné období 10 let pro užívání názvu na produkty nevyhovující specifikaci. Komise toto přechodné období převzala do svého nařízení.

V současné době je po dobu přechodného období podmínkou užití výrazu na výrobku, který nevyhovuje specifikaci, uvedení pravdivého údaje o zemi původu výrobku - tzv. lokalizační doložka.

Povydání prováděcího nařízení Komise, kterým byla označení poskytnuta ochrana, Správní soud na Kypru (Dioiketikio Dikastirio) rozhodl rozsudkem ze dne 14.06.2021 o zrušení některých aktů kyperských orgánů, které byly učiněny v rámci vnitrostátní fáze řízení na Kypru. Byla zrušena část specifikace.

Tím vznikla zásadní právní otázka, zda-li v současném unijním systému označení původu nebo zeměpisné označení může označení existovat bez řádné a úplné specifikace. Tedy takové, která obsahuje všechny náležitosti vyžadované příslušným unijním nařízením.

Následně byly kyperskými orgány přijaty a v Úředním věstníku publikovány 3 standardní změny specifikace (24.10.2022,⁶ 13.02.2023⁷ a 10.05.2023⁸).

Žalobou podanou podle článku 263 SFEU u Tribunálu se žalobci (Papouis Dairies Ltd. a další) domáhali v řízení proti Komisi (podporované Kyperskou republikou) prohlášení označení původu za neplatné (resp. zrušení aktu Komise, kterým byla ochrana poskytnuta), neboť:

1. nedostatečné odůvodnění napadeného aktu Komise,
2. nesrovnalosti postihující postup, kterým bylo napadené nařízení přijato
3. excesivní (příliš dlouhé) trvání zápisného řízení
4. neprovedení řádného přezkumu postoupené žádosti Komisí
5. protiprávnost napadeného nařízení s ohledem na závěry, které je třeba vyvodit z řízení, které vedlo k rozsudku kyperského soudu ze dne 14. června 2021.

Tribunál se vypořádal se všemi žalobními důvody, m.j. i s tím, že Komise přijala rozhodnutí o ochraně označení,

⁴ číslo označení PDO-CY-01243

⁵ první výraz je řecká varianta označení, druhý výraz je turecká varianta; území produkce je dle specifikace celý ostrov Kypr

⁶ zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie dne 24. října 2022 (Úř. věst. 2022, C 407, s. 11)

⁷ zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie. Evropské unie dne 13. února 2023 (Úř. věst. 2023, C 53, s. 5)

⁸ zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie dne 10. května 2023 (Úř. věst. C 165, s. 14)

ačkoliv v den jeho vydání nemohla nevědět, že podkladová specifikace může být částečně zrušena (viz bod 192 rozsudku). Dle názoru žalobců se měla Komise dopustit porušení zásady řádné správy.

Tribunál nicméně ve svém rozsudku [T-361/21 \[Halloumi\]](#) všechny žalobní důvody odmítl. V bodě 198 rozsudku Tribunál dovodil, že Komise byla povinna vzít v úvahu pouze skutečnosti existující ke dni vydání jejího prováděcího nařízení (fakticky rozhodnutí ve věci samé). Zrušení vnitrostátního aktu soudem členského státu tedy nemá za následek automatické zrušení ochrany označení ani povinnost Komise takové rozhodnutí z tohoto důvodu vydat. Tribunál tento závěr dovodil z dělby moci mezi orgány Unie a členských států, jak byla v době vydání rozsudku upravena v Nařízení (EU) 1151/2012 (a jak vyplývá i ze současné úpravy [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#)⁹).

Tribunál také dovodil, že z obsahu čl. 49 Nařízení (EU) 1151/2012 nevyplývalo, že by zrušení aktu členského státu automaticky vedlo k neplatnosti označení nebo k povinnosti Komise zrušit jeho ochranu. Což ostatně není explicitně stanoveno ani v nově účinném¹⁰ [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#).

Z rozsudku Tribunálu lze také dovodit princip nezávislosti unijní ochrany na aktu členského státu. Není automatické, že následkem zrušení aktu členského státu po poskytnutí ochrany v EU musí dojít ke zrušení ochrany chráněného označení. Ochranu poskytla aktem Komise dle práva EU, a proto má jen ona pravomoc rozhodnout případně jinak.¹¹

Proto Tribunál svým rozsudkem dne 21.02.2024 žalobu zamítl. Dále žalobcům uložil povinnost nahradit Komisi její náklady. Dle rozsudku si žalobci nesou své vlastní náklady, stejně tak si své náklady nese i Kyperská republika.

Totožná absence výslovné úpravy postupů pro tyto případy zůstala zachována i ve stávající úpravě - čl. 9 [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#).

Je nutno dodat, že skupina žalobců (Papouis Dairies a další) podala 29.04.2024 u Soudního dvora EU [kasační](#)

[opravný prostředek](#), kterým se domáhají zrušení rozsudku Tribunálu a i nadále se domáhají zrušení prováděcího nařízení Komise (EU) 2021/591 (o ochraně názvu Χαλλούμι (Halloumi) / Hellim (CHOP)). Řízení je vedeno pod sp. zn. [C-314/24 P](#).¹²

Ke shora uvedenému dodávám, že Tribunálem vyvozený závěr, podle něhož absence specifikace chráněného označení (byť i jen dočasná) není podmínkou právní existence označení, podlamuje funkci označení původu i zeměpisných označení jako nástrojů politiky jakosti. Dle mého názoru to nemá být připuštěno, neboť by z bezpráví vzniklo právo.

Nepraktičnost a relativně pojiňmaná nezávislost Komise při přijímání aktu na řízení na Kypru a nestanovení povinnosti Komise vyčkat rozhodnutí orgánu členského státu (zde Kypru) byly předmětem kritiky např. B. Fontaine.¹³ Dle mého názoru je tato kritika oprávněná, neboť připuštění existence označení bez znění specifikace podlamuje důvěru v celý systém označení jako nástrojů politiky jakosti.

Je také otázkou, nakolik je u takového označení s neúplnou specifikací reálně možné vymáhat jeho ochranu v rozsahu stanovené v současnosti čl. 26 [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#). Dle mého názoru to přinejmenším v rozsahu dle čl. 26(1)(a)(i)(ii) možné není, neboť bez plného a bezvadného (tedy schváleného) znění specifikace nelze určit vlastnosti produktu s chráněným označením.

Diskutabilní by byla také aplikace navazujících ochranných klauzulí, které jsou upraveny v čl. 26(1)(b)(c)(d) [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#), jakož i navazující ochrana v rámci systému doménových jmen.

Na místě by pak byly také pochyby ve vztahu k legitimitě formálně legálního prosazování ochrany při importu či tranzitu zboží nevyhovujícího specifikaci, nebo také při exportu takového zboží z členského státu do třetí země (čl. 26(4) [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#)). Rozsudkem Soudního dvora ve věci [C-159/20 \(Komise x Dánsko\) \[Feta III\]](#) jsme se již na stránkách Duševního vlastnictva zabývali.¹⁴

⁹ současná úprava při zápisu vymezuje kompetence členského státu v čl. 9-12 [Nařízení \(EU\) 2024/1143 \[GIWSAR\]](#), další kompetence pak vyplývají z jiných ustanovení - např. při některých změnách specifikace a rovněž při kontrolách a vymáhání práv z chráněných označení 10 od 13.05.2024

¹¹ viz. bod 192 a násl. rozsudku Tribunálu

¹² informace o řízení C-314/24 P jsou dostupné na portálu CURIA na adrese: [https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?nat=or&mat=or&pcs=Oor&jur=C,T,F&num=C-314%2F24&for=&jge=&dates=&language=cs&pro=&cit=none%2CC%2CCJ%2CR%2C2008E%2C%2C%2C%2C%2C%2Ctrue%2Cfalse%2Cfalse&oqp=&td=;ALL&avg=&lgrc=cs&page=1&lg=&cid=14621986](https://curia.europa.eu/juris/documents.jsf?nat=or&mat=or&pcs=Oor&jur=C,T,F&num=C-314%2F24&for=&jge=&dates=&language=cs&pro=&cit=none%2CC%2CCJ%2CR%2C2008E%2C%2C%2C%2C%2C%2C%2Ctrue%2Cfalse%2Cfalse&oqp=&td=;ALL&avg=&lgrc=cs&page=1&lg=&cid=14621986)

¹³ FONTAINE, Benjamin. Registration of the protected designation of origin "HALLOUMI" in the EU - The General Court comes to the rescue of the European Commission and of the Republic of Cyprus. In Kluwer Trademark Blog, 27.03.2024. Dostupné on-line na adrese: <https://trademarkblog.kluweriplaw.com/2024/03/27/registration-of-the-protected-designation-of-origin-halloumi-in-the-eu-the-general-court-comes-to-the-rescue-of-the-european-commission-and-of-the-republic-of-cyprus/>

¹⁴ ČERNÝ, Michal. Komentář rozsudku Soudního dvora EU C-159/20 (Komise x Dánsko) [Feta III] - na cestě k extraterritorialitě práva označení zeměpisného původu EU do třetích zemí? In Duševné vlastnictvo, 2022, 3-4, s. 76-82. Dostupné on-line (Open-Access): https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2022/eDV_220304.pdf

3. Reakce unijního právodárce (čl. 16 Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR])

Je-li žádost předána Komisi a v členském státě je podle vnitrostátní úpravy soudní nebo správní cestou napadeno rozhodnutí o předání (postoupení), členský stát musí informovat Komisi o řízení, jehož výsledkem může být zápis dotčen (čl. 16(1) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR]).

Jsem přesvědčen, že toto ustanovení fakticky reaguje na situaci spojenou s označením Halloumi, dlouhým řízením před Komisí, zrušením aktů vnitrostátního orgánu soudem členského státu (Kypru) a konečně rozsudkem Tribunálu T-361/21 [Halloumi].

Členský stát může Komisi požádat o přerušeni přezkumu (v unijní fázi), pokud bylo na vnitrostátní úrovni zahájeno správní nebo soudní řízení zpochybňující platnost žádosti, pokud se členský stát domnívá, že je založeno na oprávněných důvodech (čl. 16(2)(b) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR]).

Členský stát má dle čl. 16(2)(a) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR] také povinnost informovat Komisi o rozhodnutí, kterým bylo prohlášeno za neplatné (zrušeno) rozhodnutí orgánu členského státu o předání (postoupení) žádosti.

V těchto případech Komise není dle čl. 16(2) vázána lhůtou dle čl. 15(2) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR], přičemž tato situace (faktické přerušeni přezkumu) trvá po dobu, než členský stát Komisi informuje o zpětvzetí žádosti o přerušeni nebo o obnovení původní žádosti dle čl. 16(3) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR].

Pokud je rozhodnutí orgánu členského státu o předání (postoupení) žádosti Komisí zrušeno úplně nebo částečně rozhodnutím vnitrostátního soudu, ustanovení čl. 16(4) ukládá členskému státu zvážit dle potřeby vhodná opatření - změnit unijní žádost nebo ji vzít zpět. Povinnost ale nemá přímo uloženou ani k jedné z těchto alternativ. Je otázkou, zda-li tato povinnost (ne)vyplývá členskému státu z povinnosti loajálně aplikovat unijní právo.¹⁵ Opatrně se přikláám k tomu, že členský stát nemůže nereagovat.

Pokud by členský stát vůbec nereagoval, Komise by mohla uplatnit svou kompetenci dle čl. 25(1) a zahájit řízení o zrušení i bez návrhu.¹⁶ Rozšiřujícím výkladem dojdeme k závěru, že i tato situace spadá pod důvod uvedený v čl. 25(1)(a) Nařízení (EU) 2024/1143 [GIWSAR] - označení může být zrušeno, protože již není možné zajistit soulad se specifikací produktu.

Bohužel v současném unijním systému absentuje právní institut, který by mohl na obdobné situace reagovat dostatečně pružně, a to např. automaticky nastávajícím

pozastavením výkonu práv z označení s neúplnou specifikací v případě, že by došlo ke zrušení části specifikace oproti jejímu dosavadnímu platnému znění. Tento přístup by byl dle mého názoru přiměřený, neboť ponechání ochrany označení s neúplnou specifikací podlamuje funkci označení a z hlediska systémového není správné, ale ani okamžitě zrušení se nezdá být přiměřeným. Pokud by navrhované řešení v právní úpravě bylo přijato unijním právodárcem, při stanovení maximální délky jeho trvání by mohlo působit současně i preventivně na žadatele i na dotčený členský stát.

Pokud by byl zajištěn zápis shora uvedené skutečnosti do příslušného rejstříku, byla by současně zajištěna jeho publicita odpovídajícím způsobem.

4. Závěrem

Závěry výše uvedené se uplatní nejen pro označení zemědělských produktů, ale také pro označení vín a lihovin. Ochrana zeměpisných označení v EU byla již dříve Soudním dvorem proklamována za jeden unijní systém bez ohledu na to, že se formálně nacházela v různých právních předpisech EU.¹⁷ Přijetím Nařízení (EU) 2024/1143 došlo k formálnímu zahrnutí materie pro vína, zemědělské produkty a lihoviny do jednoho předpisu, byť některé instituty (např. náležitosti specifikace) jsou i nadále normovány Nařízením (EU) 1308/2013 (pro označení vín) resp. Nařízením (EU) 2019/787 (pro označení lihovin).

Od 01.12.2025 je bude možné aplikovat také na unijně chráněná zeměpisná označení řemeslných a průmyslových výrobků, neboť i pro ně je unijní úpravou vyžadována specifikace výrobku (čl. 9 Nařízení (EU) 2023/2411 [GICIPR]). Unijní úprava zrušení označení těchto výrobků zrcadlově normuje totožný důvod zrušení v čl. 32(2)(a) Nařízením GICIPR. Unijní orgán, ať již úřad EUIPO nebo Komise, může rovněž zahájit řízení z vlastního podnětu dle ustanovení čl. 32(5) Nařízením GICIPR.

Bez legislativního řešení navrhovaným institutem pozastavení výkonu práv z označení bude aplikace práva v oblasti zeměpisných označení méně předvídatelná a řešení bude nutno nalézt v každém jednotlivém případě *ad hoc*.

Použité zdroje

Monografie

ZAPPALAGLIO, Andrea. The Transformation of EU Geographical Indications Law. Oxon : Routledge, 2021. Kapitola 1.2. S. 102-105/455 - citováno dle elektronického vydání formátu mobi

¹⁵ k této zásadě např. rozsudek Soudního dvora EU C-159/20 (Komise x Dánsko) [Feta III]

¹⁶ v terminologii nařízení jde o zahájení řízení z vlastního podnětu Komise

¹⁷ viz. rozsudky Soudního dvora EU C-783/19 („Champanillo“) a C-393/16 („Champagner Sorbet“)

Odborné články a příspěvky ve sbornících

ČERNÝ, Michal. Komentář rozsudku Soudního dvora EU C-159/20 (Komise x Dánsko) [Feta III] - na cestě k extraterritorialitě práva označení zeměpisného původu EU do třetích zemí? In Duševné vlastnictvo, 2022, 3-4, s. 76-82. Dostupné on-line (Open-Access): https://www.indprop.gov.sk/swift_data/source/pdf/casopis_dusevne_vlastnictvo/2022/eDV_220304.pdf

FONTAINE, Benjamin. Registration of the protected designation of origin "HALLOUMI" in the EU - The General Court comes to the rescue of the European Commission and of the Republic of Cyprus. In Kluwer Trademark Blog, 27.03.2024. Dostupné on-line na adrese: <https://trademarkblog.kluweriplaw.com/2024/03/27/registration-of-the-protected-designation-of-origin-halloumi-in-the-eu-the-general-court-comes-to-the-rescue-of-the-european-commission-and-of-the-republic-of-cyprus/>

Právní předpisy Evropské unie

Nařízení (EU) 2024/1143 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012

Nařízení (EU) 2023/2411 o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků

Nařízení (EU) 1151/2012 o režimech jakosti zemědělských produktů a potravin

Nařízení (EU) 1308/2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007

Nařízení (EU) 2019/787 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení (ES) č. 110/2008

Nařízení (EU) 2019/1753 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označeních

Právní předpisy členských států

[Česko] Zákon 452/2001 Sb., o označeních původu a zeměpisných označeních

[Slovensko] Zákon 469/2003 Z.z., o označeníach pôvodu výrobkov a zemepisných označeníach výrobkov

Soudní rozhodnutí

Rozsudek Soudního dvora EU C-783/19 („Champanillo“)

Rozsudek Soudního dvora EU C-393/16 („Champagner Sorbet“)

Rozsudek Soudního dvora EU C-159/20 (Komise x Dánsko) [Feta III]

Rozsudek Tribunálu T-361/21 [Halloumi]

Ostatní zdroje

Souhrnně dále veškeré ostatní zdroje uvedené v textu nebo v poznámkovém aparátu, které by nebyly uvedené v přehledu shora

LES
LICENSING EXECUTIVES SOCIETY
CZECH REPUBLIC & SLOVAKIA

**VÝROČNÁ
KONFERENCIA**

“IP A DIGITÁLNA EKONOMIKA”

28. 11. 2024 PRAHA

Konferencia je pre členov LES ČRS bezplatná.
Chceš sa zúčastniť?
Staň sa členom LES ČRS!

<http://www.les-crs.org/les-crs.html>